Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 18 december 2025 *

”Överklagande – Gemensam asyl- och invandringspolitik – Förordning (EU) 2019/1896 – Europeisk integrerad förvaltning av EU:s yttre gränser – Europeiska gräns- och kustbevakningen – Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) – Frontex skyldigheter i fråga om skydd av grundläggande rättigheter – Migranter har vid en så kallad *pushback*-insats avvisats utan individuell prövning till ett tredjeland i regionen vid Egeiska havet – Frontex utomobligatoriska skadeståndsansvar – Faktisk och säker skada – Bevisbörda – Effektivt domstolsskydd – *Prima facie*-bevis – Tribunalens utredningsskyldighet”

I mål C-136/24 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 19 februari 2024,

Alaa Hamoudi, inledningsvis företrädd av F. Gatta, avvocato, därefter av F. Gatta, avvocato, och A. Musco Eklund, universitetslärare, biträdda av J. De Coninck, expert,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), inledningsvis företrädd av C. Carroll och R.-A. Popa, båda i egenskap av ombud, biträdda av B. Wägenbaur, avocat, därefter av H.Y. Caniard, C. Carroll och R.-A. Popa, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av B. Wägenbaur, avocat,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden T. von Danwitz, avdelningsordförandena F. Biltgen, K. Jürimäe, L. Arastey Sahún, I. Ziemele, J. Passer, O. Spineanu-Matei samt domarna S. Rodin, D. Gratsias, M. Gavalec, Z. Csehi och B. Smulders (referent),

generaladvokat: R. Norkus,

* Rättegångsspråk: engelska.

justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 4 februari 2025,

och efter att den 10 april 2025 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Alaa Hamoudi har yrkat att domstolen ska upphäva det beslut som tribunalen meddelade den 13 december 2023, Hamoudi/Frontex (T-136/22, EU:T:2023:821) (nedan kallad det överklagade beslutet). Genom detta beslut ogillade tribunalen Alaa Hamoudis talan enligt artikel 268 FEUF om ersättning för den skada som han anser sig ha lidit till följd av de överträdelser av EU-rätten som Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) ska ha begått i samband med avvisningsåtgärder som de grekiska myndigheterna vidtagit mot honom.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning (EU) 2019/1896

2 I skälen 2, 3, 24, 81 och 103 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 2019, s. 1) anges följande:

”(2) Europeiska byrån för förvaltning av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser inrättades genom rådets förordning (EG) nr 2007/2004 [av den 26 oktober 2004 om inrättande av en europeisk byrå för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (EUT L 349, 2004, s. 1)]. Alltsedan den byrån inledde sitt arbete den 1 maj 2005 har den framgångsrikt hjälpt medlemsstaterna med att genomföra operativa aspekter av förvaltningen av de yttre gränserna med hjälp av gemensamma insatser och snabba gränsinsatser, riskanalys, informationsutbyte, förbindelser med tredjeländer och återvändande av personer som är föremål för ett beslut om återvändande.

(3) Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser har döpts om till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån … vanligen kallad Frontex, och dess uppgifter har utvidgats med full kontinuitet i alla dess verksamheter och förfaranden. Huvuduppgifterna för [Frontex] bör vara att upprätta en teknisk och operativ strategi som en del av genomförandet av den fleråriga strategiska policycykeln för en europeisk integrerad gränsförvaltning, att utöva tillsyn över hur gränskontrollen vid de yttre gränserna faktiskt fungerar, att utföra riskanalys och sårbarhetsbedömningar, att ge teknisk och operativ förstärkning till medlemsstaterna och tredjeländer med hjälp av gemensamma insatser och snabba gränsinsatser, att säkerställa det praktiska genomförandet av åtgärder i situationer som kräver brådskande åtgärder vid de yttre gränserna, att tillhandahålla tekniskt och operativt stöd i samband med sök- och räddningssituationer för personer i sjönöd och att organisera, samordna och genomföra återvändandeinsatser och återvändandeinterventioner.

…

(24) Som motvikt till [Frontex] utökade uppgifter och befogenheter bör det införas ett stärkt skydd av de grundläggande rättigheterna och ökade möjligheter att utkräva ansvar, särskilt vad gäller den ordinarie personalens utövande av verkställande befogenheter.

…

(81) [Frontex] bör, med full respekt för de grundläggande rättigheterna och utan att det påverkar medlemsstaternas ansvar för att utfärda beslut om återvändande, ge medlemsstaterna tekniskt och operativt stöd i återvändandeprocessen, inbegripet när det gäller identifiering av tredjelandsmedborgare och andra av medlemsstaternas åtgärder inför och i samband med återvändande. [Frontex] bör även, i samarbete med myndigheterna i de berörda tredjeländerna, bistå medlemsstaterna i att anskaffa resehandlingar för återvändande.

…

(103) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artiklarna 2 och 6 i EU-fördraget och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), särskilt principerna om respekten för människans värdighet, rätten till liv, förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, förbudet mot människohandel, rätten till frihet och säkerhet, rätten till skydd av personuppgifter, rätten till tillgång till handlingar, rätten till asyl och till skydd mot avlägsnande och utvisning, non-refoulement, icke-diskriminering, och barns rättigheter.”

3 I artikel 1 (”Syfte”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”Genom denna förordning inrättas en europeisk gräns- och kustbevakning som ska säkerställa europeisk integrerad gränsförvaltning vid de yttre gränserna i syfte att effektivt och med full respekt för de grundläggande rättigheterna förvalta gränserna och att effektivisera unionens återvändandepolitik.

Genom denna förordning hanteras migrationsutmaningar och eventuella framtida utmaningar och hot vid de yttre gränserna. Genom förordningen säkerställs en hög nivå av inre säkerhet inom unionen med full respekt för de grundläggande rättigheterna, och samtidigt skyddas den fria rörligheten för personer inom unionen. Förordningen bidrar till att upptäcka, förebygga, förhindra och bekämpa gränsöverskridande brottslighet vid de yttre gränserna.”

4 I artikel 4 (”Den europeiska gräns- och kustbevakningen”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”Medlemsstaternas nationella myndigheter med ansvar för gränsförvaltning, däribland kustbevakningar i den mån de utför gränskontrolluppgifter, de nationella myndigheter som ansvarar för återvändande och [Frontex] ska utgöra den europeiska gräns- och kustbevakningen.”

5 I artikel 5 (”[Frontex]”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande i punkterna 3 och 4:

”3. För att säkerställa en konsekvent europeisk integrerad gränsförvaltning ska [Frontex] underlätta och effektivisera tillämpningen av unionsåtgärder avseende förvaltningen av de yttre

gränserna, i synnerhet [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 2016, s. 1)], och av unionsåtgärder som rör återvändande.

4. [Frontex] ska bidra till att unionsrätten, däribland unionens regelverk avseende grundläggande rättigheter, tillämpas kontinuerligt och enhetligt överallt vid alla yttre gränser. [Frontex] bidrag ska omfatta utbyte av god praxis.”

6 I artikel 7 (”Delat ansvar”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”1. Den europeiska gräns- och kustbevakningen ska genomföra europeisk integrerad gränsförvaltning som ett delat ansvar mellan [Frontex] och nationella myndigheter med ansvar för gränsförvaltning, däribland kustbevakningar i den mån de utför gränsövervakningsinsatser till havs och andra gränskontrolluppgifter. Medlemsstaterna ska alltjämt vara huvudansvariga för att förvalta sina avsnitt av de yttre gränserna.

…

4. [Frontex] ska stödja tillämpningen av unionsåtgärder rörande förvaltningen av de yttre gränserna och verkställigheten av beslut om återvändande genom att stärka, bedöma och samordna medlemsstaternas arbete och tillhandahålla tekniskt och operativt stöd när det gäller att genomföra dessa åtgärder och när det gäller återvändandefrågor. [Frontex] ska inte stödja några åtgärder eller delta i någon verksamhet som rör kontroller vid de inre gränserna. [Frontex] ska vara fullt ansvarig och ansvarsskyldig för alla beslut som den fattar och för all verksamhet som den ensam ansvarar för enligt denna förordning.

…”

7 I artikel 10 (”[Frontex] uppgifter”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”1. [Frontex] ska fullgöra följande uppgifter:

a) Övervaka migrationsflöden och utföra riskanalyser i alla frågor som rör integrerad gränsförvaltning.

b) Övervaka medlemsstaternas operativa behov i samband med genomförandet av återvändanden, bland annat genom insamling av operativa data.

…

e) Övervaka efterlevnaden av de grundläggande rättigheterna i all sin verksamhet vid de yttre gränserna och i återvändandeinsatser.

…

g) Bistå medlemsstaterna i situationer som kräver teknisk och operativ förstärkning vid de yttre gränserna, genom att samordna och organisera gemensamma insatser, med beaktande av att vissa situationer kan inbegripa humanitära krissituationer och sjöräddning i enlighet med unionsrätten och internationell rätt.

…”

8 I artikel 36 (”[Frontex] åtgärder vid de yttre gränserna”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande i punkt 2:

”[Frontex] ska organisera lämpligt tekniskt och operativt stöd till värdmedlemsstaten och får, i enlighet med relevant unionsrätt och internationell rätt, däribland principen om non-refoulement, vidta en eller flera av följande åtgärder:

a) Samordna gemensamma insatser för en eller flera medlemsstater och utplacera den stående styrkan och teknisk utrustning.

b) Anordna snabba gränsinsatser och utplacera den stående styrkan och teknisk utrustning.

…

e) Inom ramen för de insatser som avses i leden a, b och c i denna punkt och i enlighet med [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 656/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av regler för övervakningen av de yttre sjögränserna inom ramen för det operativa samarbete som samordnas av Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (EUT L 189, 2014, s. 93)] och internationell rätt tillhandahålla medlemsstater och tredjeländer tekniskt och operativt stöd i samband med sök- och räddningssituationer för personer i sjönöd som kan uppkomma under gränsövervakningsinsatser till havs.

…”

9 I artikel 37 (”Inledande av gemensamma insatser och snabba gränsinsatser vid de yttre gränserna”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”1. En medlemsstat får begära att [Frontex] inleder gemensamma insatser för att bemöta kommande utmaningar, däribland olaglig invandring, befintliga eller framtida hot vid dess yttre gränser eller gränsöverskridande brottslighet, eller tillhandahåller teknisk och operativ förstärkning, när den genomför sina skyldigheter i fråga om yttre gränskontroll. Som en del av en sådan begäran får en medlemsstat även ange de personalprofiler för operativ personal som krävs för den gemensamma insatsen i fråga, inklusive personal som har verkställande befogenheter, i förekommande fall.

2. På begäran av en medlemsstat som står inför en situation med specifika och oproportionella utmaningar, särskilt om ett stort antal tredjelandsmedborgare kommer till vissa ställen vid den yttre gränsen och utan tillstånd försöker ta sig in på medlemsstatens territorium, får [Frontex] göra en snabb gränsinsats under begränsad tid på den värdmedlemsstatens territorium.

3. Den verkställande direktören ska utvärdera, godkänna och samordna medlemsstaternas förslag till gemensamma insatser eller snabba gränsinsatser. Gemensamma insatser och snabba gränsinsatser ska föregås av en uttömmande, tillförlitlig och aktuell riskanalys så att [Frontex] kan fastställa en prioritetsordning för de föreslagna gemensamma insatserna och snabba gränsinsatserna, med beaktande av de påverkansgrader som tilldelats yttre gränsavsnitt i enlighet med artikel 34 och tillgängliga resurser.

…”

10 I artikel 38 (”Operativa planer för gemensamma insatser”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”1. För att förbereda en gemensam insats ska den verkställande direktören i samarbete med värdmedlemsstaten upprätta en förteckning över den tekniska utrustning, den personal och de personalprofiler som behövs, inklusive personal med verkställande befogenheter i förekommande fall, som ska ges tillstånd i enlighet med artikel 82.2. …

2. Den verkställande direktören ska utarbeta en operativ plan för gemensamma insatser vid de yttre gränserna. Den verkställande direktören och värdmedlemsstaten ska, i rätt tid och i nära samråd med de deltagande medlemsstaterna, komma överens om den operativa planen, i vilken det ska redogöras för de organisatoriska och förfarandemässiga aspekterna av den gemensamma insatsen.

3. Den operativa planen ska vara bindande för [Frontex], värdmedlemsstaten och de deltagande medlemsstaterna. Den ska omfatta alla aspekter som bedöms nödvändiga för genomförandet av den gemensamma insatsen, inbegripet följande:

…

d) En beskrivning av uppgifterna, inbegripet sådana som kräver verkställande befogenheter, ansvarsområdena, även vad gäller respekten för de grundläggande rättigheterna och dataskyddskrav, och särskilda anvisningar för enheterna, bland annat om tillåtna databassökningar samt de tjänstevapen och den ammunition och utrustning som tillåts i värdmedlemsstaten.

…

i) Ett system för rapportering och utvärdering med riktmärken för utvärderingsrapporten, inklusive vad gäller skyddet av de grundläggande rättigheterna, och sista datum för inlämnande av den slutliga utvärderingsrapporten.

…

l) Allmänna instruktioner om hur skyddet av de grundläggande rättigheterna ska säkerställas under [Frontex] operativa verksamhet.

…”

11 I artikel 39 (”Förfarande för att inleda en snabb gränsinsats”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande:

”1. En begäran från en medlemsstat om inledande av en snabb gränsinsats ska innehålla en beskrivning av situationen, eventuella mål och beräknade behov, samt de personalprofiler som behövs, inklusive personal med verkställande befogenheter i förekommande fall. …

…

5. Den verkställande direktören ska fatta beslut om begäran om inledande av en snabb gränsinsats inom två arbetsdagar från den dag då begäran mottogs. Den verkställande direktören ska samtidigt skriftligen underrätta den berörda medlemsstaten och styrelsen om beslutet. I beslutet ska de huvudsakliga skälen för beslutet anges.

…

8. Den verkställande direktören ska tillsammans med värdmedlemsstaten upprätta och komma överens om en sådan operativ plan som avses i artikel 38.2 omedelbart, och under alla omständigheter senast tre arbetsdagar efter datumet för beslutet.

…”

12 Artikel 44 (”Samordnare”) i förordning 2019/1896 har följande lydelse:

”1. [Frontex] ska säkerställa det operativa genomförandet av alla organisatoriska aspekter av gemensamma insatser, pilotprojekt eller snabba gränsinsatser, inbegripet närvaron av ordinarie personal.

…

3. Samordnaren ska agera för [Frontex] räkning i allt som rör utplaceringen av enheterna. Samordnaren ska ha till uppgift att främja samarbete och samordning mellan värdmedlemsstaten och de deltagande medlemsstaterna. Åtminstone en övervakare av de grundläggande rättigheterna ska bistå och ge råd till samordnaren. Samordnaren ska särskilt ha följande uppgifter:

…

b) Övervaka att den operativa planen genomförs på ett korrekt sätt, bland annat vad gäller skyddet av de grundläggande rättigheterna i samarbete med övervakarna av de grundläggande rättigheterna, och rapportera till den verkställande direktören om detta.

…

d) Rapportera till den verkställande direktören när värdmedlemsstaternas anvisningar till enheterna inte är förenliga med den operativa planen, särskilt vad gäller grundläggande rättigheter, och, när så är lämpligt, föreslå den verkställande direktören att överväga att fatta ett beslut i enlighet med artikel 46.

…”

13 I artikel 46 (”Beslut om att tillfälligt avbryta, avsluta eller att inte inleda verksamhet”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande i punkterna 4 och 5:

”4. Den verkställande direktören ska, efter samråd med ombudet för grundläggande rättigheter och efter att ha underrättat den berörda medlemsstaten, dra tillbaka finansieringen för verksamhet som utförs av [Frontex], eller helt eller delvis tillfälligt avbryta eller avsluta verksamhet som utförs av byrån, om han eller hon anser att det i samband med den berörda

verksamheten förekommer allvarlig eller sannolikt fortgående underlåtenhet att iaktta grundläggande rättigheter, eller skyldigheter i fråga om internationellt skydd.

5. Den verkställande direktören ska, efter samråd med ombudet för grundläggande rättigheter, besluta att inte inleda någon verksamhet från [Frontex] sida om han eller hon anser att det redan i början av verksamheten skulle finnas allvarliga skäl att tillfälligt avbryta eller avsluta den, eftersom verksamheten skulle kunna leda till allvarlig underlåtenhet att iaktta grundläggande rättigheter, eller skyldigheter i fråga om internationellt skydd. Den verkställande direktören ska underrätta den berörda medlemsstaten om det beslutet.”

14 I artikel 48 (”Återvändande”) i förordning 2019/1896 föreskrivs följande i punkt 1:

”Utan att i sak pröva besluten om återvändande, som förblir medlemsstaternas ansvar, och med hänsyn till respekten för de grundläggande rättigheterna, de allmänna principerna i unionsrätten och internationell rätt, däribland internationellt skydd, respekten för principen om non-refoulement och barns rättigheter, ska [Frontex] när det gäller återvändande göra följande:

a) Bistå medlemsstaterna med tekniskt och operativt stöd i fråga om återvändande, inbegripet
   i) insamling av uppgifter som krävs för utfärdande av beslut om återvändande, identifiering av tredjelandsmedborgare som är föremål för återvändandeförfaranden och andra av medlemsstaternas åtgärder inför och i samband med återvändande samt efter ankomst och efter återvändande, i syfte att uppnå ett integrerat system för hantering av återvändande mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, med deltagande av relevanta myndigheter i tredjeländer och andra relevanta aktörer,

…”

15 Artikel 80 (”Skydd av och strategi för de grundläggande rättigheterna”) i förordning 2019/1896 har följande lydelse:

”1. Den europeiska gräns- och kustbevakningen ska garantera skyddet av de grundläggande rättigheterna när den utför sina uppgifter enligt denna förordning i enlighet med relevant unionsrätt, särskilt stadgan och relevant internationell rätt, däribland [konventionen om flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951 (*United Nations Treaty Series*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)), som har kompletterats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967], konventionen om barnets rättigheter[, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 20 november 1989 (*United Nations Treaty Series*, vol. 1577, s. 3, nr 27531 (1990))] samt skyldigheter avseende rätten till internationellt skydd, särskilt principen om non-refoulement.

I detta syfte ska [Frontex], med bidrag från och med förbehåll för ett godkännande av ombudet för grundläggande rättigheter, utarbeta, genomföra och vidareutveckla en strategi och handlingsplan för grundläggande rättigheter, inklusive en effektiv mekanism för att övervaka att de grundläggande rättigheterna respekteras i hela [Frontex] verksamhet.

2. Den europeiska gräns- och kustbevakningen ska när den utför sina uppgifter säkerställa att ingen person i strid med principen om non-refoulement tvingas landsättas, resa in i eller föras till ett land, eller på annat sätt överlämnas eller återbördas till myndigheterna i ett land där det bland annat finns allvarlig risk att han eller hon skulle utsättas för dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller där hans eller hennes liv

eller frihet skulle hotas på grund av hans eller hennes etniska ursprung, religion, nationalitet, sexuella läggning, sociala grupp eller politiska uppfattning, eller från vilket personen riskerar att utvisas, avlägsnas, utlämnas eller återbördas till ett annat land i strid med principen om non-refoulement.

3. Den europeiska gräns- och kustbevakningen ska när den utför sina uppgifter ta hänsyn till de särskilda behoven hos barn, ensamkommande minderåriga, personer med funktionsnedsättning, offer för människohandel, personer i behov av läkarvård, personer i behov av internationellt skydd, personer i sjönöd och andra personer i särskilt utsatta situationer, och den ska inom ramen för sitt uppdrag bemöta dessa behov. Den europeiska gräns- och kustbevakningen ska i all sin verksamhet ägna särskild uppmärksamhet åt barns rättigheter och säkerställa att barnets bästa respekteras.

…”

16 I artikel 97 (”Ansvar”) i förordning nr 2019/1896 föreskrivs följande i punkt 4:

”Vad beträffar utomobligatoriskt ansvar ska [Frontex], i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, ersätta skada som orsakats av dess avdelningar eller av dess personal under tjänsteutövning, inbegripet skador i samband med utövande av verkställande befogenheter.”

Tribunalens rättegångsregler

17 I artikel 88 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”1. Tribunalen får, på eget initiativ eller på begäran av en part, vidta eller ändra åtgärder för processledning eller åtgärder för bevisupptagning när som helst under rättegången.

2. En part som ger in en begäran som avses i punkt 1 ska i denna ange exakt vad de begärda åtgärderna ska bestå i och skälen till att de ska vidtas. Om begäran framställs efter den första skriftväxlingen, ska den part som framställer begäran ange skälen till att detta inte kunnat ske tidigare.

3. När en begäran om åtgärder för processledning eller åtgärder för bevisupptagning har getts in, ska ordföranden låta de andra rättegångsdeltagarna yttra sig över den.”

18 I artikel 89 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”1. De åtgärder som vidtas för processledning är avsedda att säkerställa att målen bereds, att förfarandena genomförs och att målen avgörs under bästa möjliga förhållanden.

2. Processledningen har främst till syfte

a) att säkerställa att den skriftliga eller muntliga delen av förfarandet genomförs på ett ändamålsenligt sätt och att underlätta bevishanteringen,

b) att avgöra på vilka punkter rättegångsdeltagarna behöver komplettera sin framställning eller på vilka punkter det finns behov av bevisupptagning,

c) att precisera rättegångsdeltagarnas yrkanden, grunder och argument och att klargöra vilka frågor som är tvistiga dem emellan, och

d) att underlätta förlikning.

3. Processledningen kan särskilt bestå i

a) att ställa frågor till rättegångsdeltagarna,

b) att uppmana rättegångsdeltagarna att yttra sig skriftligen eller muntligen om vissa aspekter av målet,

c) att begära upplysningar av rättegångsdeltagarna eller av sådana utomstående parter som avses i artikel 24 andra stycket i [stadgan för Europeiska unionens domstol (nedan kallad stadgan för domstolen)],

d) att begära att rättegångsdeltagarna företer handlingar rörande målet, och

e) att kalla rättegångsdeltagarna till möten.

4. När det hålls en muntlig förhandling, ska tribunalen om möjligt uppmana rättegångsdeltagarna att inrikta sina framställningar på en eller flera bestämda frågor.”

19 Artikel 90.1 i tribunalens rättegångsregler har följande lydelse:

”Åtgärder för processledning ska beslutas av tribunalen.”

20 I artikel 91 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”Utan hinder av vad som föreskrivs i artiklarna 24 och 25 i stadgan för domstolen kan beslut fattas om åtgärder för bevisupptagning i fråga om

a) Parternas personliga inställelse.

b) Begäran att en rättegångsdeltagare ska lämna upplysningar eller förete handlingar rörande målet.

c) Begäran att en institution ska förete handlingar, som den beslutat att inte lämna ut, i ett mål som rör detta besluts lagenlighet.

d) Hörande av vittnen.

e) Inhämtande av sakkunnigutlåtande.

f) Syn på stället.”

21 Enligt artikel 92.1 i rättegångsreglerna ska tribunalen i särskilt uppsatt beslut bestämma de åtgärder för bevisupptagning som den anser vara lämpliga och i beslutet ange vad som ska bevisas.

22 I artikel 93 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”1. Tribunalen kallar de vittnen den anser det nödvändigt att höra. Detta ska ske genom sådant särskilt uppsatt beslut som avses i artikel 92.1, vilket ska innehålla följande

a) Uppgift om vittnenas fullständiga namn, ställning och adress.

b) Uppgift om tidpunkt och plats för vittnesförhöret.

c) Uppgift om de omständigheter som ska bevisas och om de vittnen som ska höras om respektive omständighet.

2. Vittnen ska kallas av tribunalen, i förekommande fall efter det att det belopp som avses i artikel 100.1 har nedsatts.”

23 Artikel 94 i tribunalens rättegångsregler har följande lydelse:

”1. Sedan vittnets identitet kontrollerats, ska ordföranden upplysa vittnet om att han eller hon ska bekräfta riktigheten i sitt vittnesmål enligt bestämmelserna i punkt 5 och artikel 97.

2. Vittnet ska avge sitt vittnesmål inför tribunalen och rättegångsdeltagarna ska kallas till hörandet. Efter det att vittnesmålet har avgetts, får ordföranden, på begäran av rättegångsdeltagare eller på eget initiativ, ställa frågor till vittnet.

3. Övriga domare samt generaladvokaten får också ställa frågor till den sakkunnige.

4. Med tillåtelse av ordföranden får rättegångsdeltagarnas företrädare ställa frågor till vittnet.

5. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 97, ska vittnet, efter att ha avgett sitt vittnesmål, avlägga följande ed: ’Jag lovar och försäkrar att jag har sagt sanningen, hela sanningen och ingenting annat än sanningen.’

6. Tribunalen får, efter att ha hört parterna, befria ett vittne från skyldigheten att avlägga ed.”

24 I artikel 95 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”1. Vittnen som har kallats i vederbörlig ordning är skyldiga att rätta sig efter kallelsen och infinna sig till förhöret.

2. När ett vittne som har kallats i vederbörlig ordning utan giltig anledning underlåter att infinna sig, får tribunalen besluta att vittnet ska betala vite om högst 5 000 euro och, genom särskilt uppsatt beslut, besluta att vittnet ska kallas på nytt och att han eller hon ska stå för kostnaderna för den nya kallelsen.

3. Tribunalen får besluta om samma påföljd för ett vittne som utan giltig anledning vägrar att avge vittnesmål eller avlägga ed.”

25 I artikel 106 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”1. Den muntliga delen av förfarandet vid tribunalen ska innefatta en muntlig förhandling. Tribunalen får hålla muntlig förhandling på eget initiativ eller på begäran av part.

2. Om en part begär muntlig förhandling ska parten i begäran ange skälen till att denne önskar yttra sig muntligen. Begäran ska göras inom tre veckor räknat från det att rättegångsdeltagarna delgetts underrättelsen om att den skriftliga delen av förfarandet är avslutad. Denna frist får förlängas av ordföranden.

3. Om det inte har gjorts någon begäran enligt punkt 2, får tribunalen besluta att avgöra målet utan att inleda den muntliga delen av förfarandet om den anser att den har tillräckligt underlag för avgörandet genom handlingarna i akten. Tribunalen får i sådant fall likväl senare besluta att inleda den muntliga delen av förfarandet.”

26 I artikel 126 i tribunalens rättegångsregler föreskrivs följande:

”Om det är uppenbart att tribunalen saknar behörighet att pröva talan eller om det är uppenbart att talan inte kan tas upp till prövning eller att den helt saknar rättslig grund, får tribunalen, på förslag av referenten, när som helst avgöra målet genom särskilt uppsatt beslut som är motiverat, utan vidare handläggning.”

Bakgrund till tvisten

27 Bakgrunden till tvisten beskrivs enligt följande i punkterna 2–5 och 10 i det överklagade beslutet:

”2 [Alaa Hamoudi] är syrisk medborgare. Han har till utveckling av sin talan inledningsvis anfört följande. Han anlände från Turkiet med båt den 28 april 2020 och tog sig då in på grekiskt territorium, närmare bestämt ön Samos, tillsammans med en grupp andra personer i syfte att ansöka om asyl i Grekland. Efter att ha stigit i land på Samos blev han och de andra personerna stoppade av den lokala polisen. Senare samma dag skickade de grekiska myndigheterna ut honom till sjöss igen, där ett fartyg från den turkiska kustbevakningen följande dag plockade upp honom och transporterade honom till Turkiet (nedan kallad den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020).

3 [Alaa Hamoudi] har vidare anfört följande. Den 29 april 2020, när han befann sig till sjöss, såg han hur ett privat övervakningsflygplan två gånger flög över platsen där han befann sig. Enligt [Alaa Hamoudi] var flygplanet utrustat med en kamera och flög på uppdrag av Frontex.

4 Efter den påstådda incidenten den 28 och 29 april 2020 fördes han till en förvarsanläggning i Turkiet där han hölls kvar i tio dagar. Därefter blev han föremål för ett utvisningsbeslut och fråntogs sitt syriska pass. Han blev därmed fast i Turkiet, utan möjlighet att ansöka om asyl och utan rätt att vistas i landet, där han levde undangömd med ett överhängande hot om att skickas tillbaka till Syrien.

5 Det framgår av [Alaa Hamoudis] inlagor till tribunalen att han sedermera lyckades ta sig in i EU och lämna in en ansökan om internationellt skydd i Tyskland.

…

10 Vid tidpunkten för den påstådda incidenten den 28 och 29 april 2020 pågick två Frontexinsatser i det geografiska område där [Alaa Hamoudi] påstår att incidenten ägde rum, nämligen den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet och den gemensamma insatsen ’Poseidon’”.

Förfarandet vid tribunalen och det överklagade beslutet

28 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 10 mars 2022 väckte Alaa Hamoudi talan med stöd av artiklarna 268 och 340 FEUF och yrkade ersättning för den skada som han ansåg sig ha lidit till följd av Frontex rättsstridiga handlande i samband med byråns insatser i Egeiska havet, bland annat i samband med den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Alaa Hamoudi yrkade att tribunalen skulle förplikta Frontex att till honom betala ett belopp på 500 000 euro i ersättning för den ideella skada han lidit till följd av att Frontex hade åsidosatt artiklarna 38, 46 och 80 i förordning 2019/1896 samt följande artiklar i stadgan: artikel 1 (människans värdighet), artikel 2 (rätt till liv), artikel 3 (människans rätt till integritet), artikel 4 (förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling), artikel 6 (rätt till frihet och säkerhet), artikel 18 (rätt till asyl), artikel 19 (skydd vid avlägsnande, utvisning och utlämning) och artikel 21 (icke-diskriminering).

29 Den 10 mars 2022 inkom Alaa Hamoudi med en begäran om åtgärder för processledning och bevisupptagning till tribunalen. Syftet med begäran var att tribunalen skulle förelägga Frontex att förete vissa handlingar som byrån innehade. Han begärde även samma dag att en muntlig förhandling skulle hållas i målet. Den 29 april och den 18 maj 2022 begärde Alaa Hamoudi att tribunalen skulle vidta åtgärder för processledning i form av ett föreläggande för Frontex att förete ytterligare handlingar.

30 Genom det överklagade beslutet ogillade tribunalen Alaa Hamoudis talan. I skälen till beslutet redogjorde tribunalen först för vilka förutsättningar som gäller för att EU ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar (punkterna 19–23), i synnerhet kravet på att det verkligen föreligger en skada (punkterna 28–34). Därefter (punkt 36) gjorde tribunalen en sammanfattning av de omständigheter som enligt Alaa Hamoudi orsakat den påstådda skadan och som han åberopat i sin ansökan. Denna sammanfattning är formulerad på följande sätt:

”[Alaa Hamoudi] har i sin ansökan påstått att han tillsammans med 22 andra personer anlände till ön Samos i Grekland på morgonen den 28 april 2020, ungefär kl. 07.30. Gruppen anlände till en strand som var omgiven av berg, och så snart de lämnat båten började de klättra upp för bergssidan. När gruppen väl var uppe på toppen av berget tog [Alaa Hamoudi], enligt egen utsago, foton och videor som han skickade till en bekant i Österrike. Gruppen försökte sedan under flera timmars tid övertyga lokalinvånarna att ringa polisen. När polismännen anlände till platsen konfiskerade de allas telefoner och körde ned gruppen till stranden med en skåpbil. Vid stranden fanns ett mindre fartyg och en liten båt. Därefter sattes hela gruppen i en liten orange båt som, enligt [Alaa Hamoudi], var en livbåt utan motor. När de väl kommit ut på havet tvingades gruppen byta båt ytterligare två gånger. Detta fortsatte enligt [Alaa Hamoudi] hela natten och ända fram till eftermiddagen den 29 april 2020, då den turkiska kustbevakningen till slut plockade upp gruppen.”

31 I punkt 37 i det överklagade beslutet konstaterade tribunalen sedan följande: ”[Alaa Hamoudi] har till styrkande av att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020 åberopat följande bevisning:

– För det första har han åberopat sitt eget vittnesmål (bilaga A. 1 till ansökan).

– För det andra har han åberopat en artikel publicerad på internet den 20 maj 2020 av journalistnätverket Bellingcat (nedan kallad [Bellingcat-artikeln]) och, i synnerhet, två YouTube-videor som denna artikel innehöll. Ansökan och bilaga A. 2 till denna innehåller en hyperlänk till artikelns webbplats.

– För det tredje har han åberopat fyra bilder (bilaga A. 2 till ansökan). Dessa bilder utgörs av skärmdumpar i färg från YouTube-videorna i [Bellingcat-artikeln]”.

32 Tribunalen fann, i punkt 39 i det överklagade beslutet, att det var uppenbart att den av Alaa Hamoudi åberopade bevisningen inte räckte för att på ett övertygande sätt visa att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Mot bakgrund av i punkterna 40–60 i beslutet anförda skäl fann tribunalen, i punkt 61 i beslutet, att Alaa Hamoudi inte hade lyckats visa att det verkligen förelåg en skada av det slag han påstått sig ha lidit och att det därmed var uppenbart att villkoret om att en skada verkligen föreligger inte var uppfyllt.

33 Tribunalen fann således, i punkt 62 i det överklagade beslutet, att det var uppenbart att Alaa Hamoudis talan helt saknade rättslig grund och att talan därför skulle ogillas utan att det behövde prövas huruvida de andra villkoren var uppfyllda för att Frontex skulle ådra sig utomobligatoriskt ansvar.

Parternas yrkanden i målet om överklagande

34 Alaa Hamoudi har yrkat att domstolen ska

– upphäva det överklagade beslutet,

– avgöra målet slutligt om den anser att den har tillräckligt underlag för avgörandet genom handlingarna i målet, alternativt återförvisa målet till tribunalen för en fullständig prövning av de faktiska omständigheterna, och

– förplikta Frontex att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanser.

35 Frontex har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta Alaa Hamoudi att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

36 Alaa Hamoudi har till stöd för sitt överklagande åberopat en enda grund (nedan kallad den åberopade grunden), som avser att tribunalen i det överklagade beslutet har åsidosatt de allmänna principerna om bevisbörda. Enligt Alaa Hamoudi är tribunalens bedömning i detta

avseende i strid med de rättigheter som garanteras i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), vilken enligt artikel 52.3 i stadgan ska tillämpas som en lägsta skyddsnivå. Den åberopade grunden är indelad i två delar, vilka ska prövas tillsammans.

Parternas argument

37 Vad gäller den första delen av den åberopade grunden har Alaa Hamoudi, i huvudsak, anfört följande. Tribunalen har i det överklagade beslutet (punkterna 35, 39, 61 och 62) gjort bedömningen att det var uppenbart att han inte hade lyckats visa att det verkligen förelåg en skada, vilket är ett av de villkor som måste vara uppfyllda för att EU ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar. Denna bedömning strider dock mot de principer som gäller i fråga om bevisbörda.

38 Av praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen) i mål om utvisning av asylsökande framgår att det, mot bakgrund av den utsatta situation som denna grupp av personer befinner sig i, ska tas hänsyn till de – ibland oöverstigliga – bevissäkringssvårigheter som dessa personer möter. Europadomstolen har i synnerhet uttalat att det i sådana fall inte är av avgörande betydelse att det saknas direkt bevisning och att det ofta krävs att bevislättnadsregeln tvivelsmålets fördel (*benefit of the doubt*) tillämpas vid bedömningen av trovärdigheten i den asylsökandes utsagor och de handlingar som han eller hon gett in för att styrka dessa. Europadomstolen har även slagit fast att om den asylsökande har lagt fram *prima facie*-bevisning till stöd för sin berättelse, så går bevisbördan över till den behöriga myndigheten i den aktuella staten (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 23 augusti 2016, J.K. m.fl. mot Sverige, CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, §§ 92–97), Europadomstolen, 13 februari 2020, N.D. och N.T. mot Spanien, CE:ECHR:2017:1003JUD000867515, § 85), och Europadomstolen, 18 november 2021, M.H. m.fl. mot Kroatien, CE:ECHR:2021:1118JUD001567018, § 268).

39 Tribunalen har i det överklagade beslutet uppställt beviskrav som är svåra eller till och med omöjliga att uppfylla i samband med insatser för att avvisa migranter och har därmed kränkt grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan, däribland rätten till en effektiv domstolsprövning, och det fullständiga rättsmedelssystem som inrättats genom EUF-fördraget. Med de beviskrav som tribunalen ansett gäller uppkommer en situation där Frontex inte har någon rättslig skyldighet att tillhandahålla relevant information som enbart byrån har tillgång till och inte riskerar att drabbas av några konsekvenser om den väljer att inte lämna ut sådan information.

40 Denna bedömning av vilka beviskrav som gäller fick även till följd att tribunalen gjorde en felaktig rättslig kvalificering av de faktiska omständigheterna och missuppfattade bevisningen.

41 Tribunalens bedömning av de som bevis åberopade bilderna och videorna från Bellingcat-artikeln (punkterna 37, 42, 46, 47, 53 och 55 i det överklagade beslutet), enligt vilken det inte var möjligt att identifiera Alaa Hamoudi i dessa bilder och videor och inte heller att fastställa var och när de tagits, visar att tribunalen inte hade uppfattat denna bevisning på rätt sätt.

42 I nämnda punkter fann tribunalen även att den bevisning som Alaa Hamoudi hade lagt fram var alltför oprecis för att kunna anses vara relevant och övertygande. Denna bedömning grundades på en felaktig rättslig kvalificering av de faktiska omständigheterna och stred mot principen om

god rättskipning. Alaa Hamoudi vidhåller i detta avseende att de bilder och videor som getts in som bevisning i målet vid tribunalen gör det möjligt att identifiera honom och att fastställa att han var med vid den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Stöd för de av Alaa Hamoudi åberopade omständigheterna fanns i den rapport som Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) upprättade efter sin utredning OC/2020/0866/A1 och som avsåg påståenden om att Frontex gjort sig skyldig till allvarliga oegentligheter. Dessa bestod bland annat i att Frontex hade förtigit att det skett avvisningar av migranter utan individuell prövning eller att byrån själv hade deltagit i sådana avvisningar (nedan kallad Olafs rapport). Denna rapport hade Alaa Hamoudi fått tillgång till sedan den läckt ut till pressen. Alaa Hamoudi begärde att tribunalen, som en åtgärd för processledning, skulle förordna om företeende av Olafs rapport. Denna begäran avslogs dock och nämndes inte ens i det överklagade beslutet.

43 Därutöver anser Alaa Hamoudi att tribunalens bedömning, i punkterna 40 och 41 i det överklagade beslutet, av hans eget vittnesmål, som intagits som bilaga till ansökan i målet, ger vid handen att tribunalen gjort en felaktig rättslig kvalificering av de faktiska omständigheterna och missuppfattat bevisningen. Tribunalen gjorde nämligen bedömningen att hans vittnesmål endast kunde tillmätas ett lågt bevisvärde och att det inte uppfyllde kravet på tillräcklig precision. Den fann även att det inte var möjligt att utifrån detta vittnesmål identifiera de andra personer som var med vid den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Alaa Hamoudi har i detta avseende åberopat Olafs rapport och anfört att det av denna först och främst framgår att kollektiva avvisningar av migranter genomförts med hjälp av samfinansierade medel från Frontex, i motsats till vad Frontex påstått under Olafs utredning. I rapporten slås vidare fast att Frontex hade beslutat att omlokalisera sina luftbevakningsresurser för att undvika att bli vittne till incidenter i Egeiska havet och att anställda vid Frontex hade underlåtit att rapportera om incidenter av rädsla för repressalier från värdmedlemsstatens sida. Enligt Alaa Hamoudi ger dessa omständigheter stöd åt vad han anfört om den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020, nämligen att den var just en sådan orapporterad incident och inte en oupptäckt incident. Slutligen bekräftar nämnda rapport trovärdigheten i Bellingcat-artikeln om den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Mot bakgrund av denna bevisning, som Alaa Hamoudi lagt fram i målet vid tribunalen, borde tribunalen ha tillämpat bevislättnadsregeln tvivelsmålets fördel (*benefit of the doubt*) vid bedömningen av huruvida han kunde anses ha visat att de aktuella omständigheterna faktiskt hade ägt rum.

44 Vad gäller den andra delen av den åberopade grunden har Alaa Hamoudi anfört följande. Tribunalens bedömning, i punkterna 14 och 62 i det överklagade beslutet, att det fanns förutsättningar att avgöra målet på handlingarna och att det var uppenbart att hans talan helt saknade rättslig grund bygger på en felaktig rättstillämpning och en felaktig rättslig kvalificering av de faktiska omständigheterna. Alaa Hamoudi har här, i huvudsak, gjort gällande att tribunalen har brustit i handläggningen av målet och gjort en felaktig tillämpning av artikel 126 i sina rättegångsregler. Han anser närmare bestämt att tribunalen har åsidosatt principen om god rättskipning och principen om parternas likställdhet i processen samt gjort en ofullständig prövning av de faktiska omständigheterna. Detta genom att utan att lämna någon motivering avslå Alaa Hamoudis begäran om att tribunalen skulle förordna om företeende av Olafs rapport och av tre rapporter som fanns i Frontex databas för rapportering av information om gemensamma insatser (*Joint Operations Reporting Application*) (nedan kallade Jora-rapporterna), vilka enbart Frontex hade tillgång till, och genom att avslå hans begäran om att en muntlig förhandling skulle hållas för att han skulle kunna höras som vittne vid denna. Dessa handläggningsbrister undergräver det fördragsfästa fullständiga rättsmedelssystemet och får till

följd att Frontex på ett orättfärdigt sätt helt undantas från ansvar. Den bedömning som tribunalen gjort i punkterna 14, 58, 59, 61 och 62 i det överklagade beslutet måste därmed anses vara felaktig.

45 Alaa Hamoudi anser även, i motsats till vad Frontex har hävdat, att överklagandet kan tas upp till prövning på den åberopade grunden. Han kan inte anses ha åberopat bevisning som inte tillförts akten, eftersom det han åberopat är den begäran om processledning som han gett in till tribunalen i syfte att den skulle förordna om företeende av handlingar som enbart Frontex hade tillgång till. Vidare har han åberopat att tribunalen missuppfattade bevisningen, vilket framgår på ett uppenbart sätt av handlingarna i målet. Det krävs således inte att domstolen gör en ny bedömning av de faktiska omständigheterna och av bevisningen.

46 Frontex har framställt en invändning om rättegångshinder och gjort gällande att det är uppenbart att överklagandet inte kan tas upp till prövning på den åberopade grunden och att det under alla omständigheter är uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på denna grund.

47 För det första har Frontex gjort gällande att överklagandet ska avvisas såvitt avser den första delen av den åberopade grunden. Vad Alaa Hamoudi anfört i denna del syftar enligt Frontex nämligen i själva verket till att få till stånd en omprövning av bevisningen eller en prövning av bevisning som inte åberopats tidigare. Vidare har han inte angett exakt vilka punkter i det överklagade beslutet som avses med vare sig påståendet om att tribunalen åsidosatt principerna om bevisbörda eller påståendet om att den åsidosatt artikel 52.3 i stadgan. Härtill kommer att Alaa Hamoudi har framställt vissa frågor som rättsfrågor trots att det i själva verket handlar om frågor som rör bedömningen av de faktiska omständigheterna. Ett exempel på detta är frågan huruvida Alaa Hamoudi borde ha fått förmånen av bevislättnadsregeln tvivelsmålets fördel (*benefit of the doubt*), i den mening som avses i Europadomstolens praxis. Enligt Frontex kan denna rättspraxis inte anses ha företräde framför den i stadgan för domstolen angivna regeln om att ett överklagande ska vara begränsat till rättsfrågor. Slutligen har Frontex anfört att Alaa Hamoudi i flera avseenden endast har upprepat de argument som han anfört i målet vid tribunalen.

48 Frontex anser att vad som anförts till stöd för denna delgrund under alla omständigheter är verkningslöst. Frontex har här först påpekat att det är ostridigt att Alaa Hamoudis namn inte nämns i Bellingcat-artikeln och att bildkvaliteten på videorna i artikeln är relativt låg. Frontex anser vidare att det inte är uppenbart utifrån handlingarna i målet att, såsom Alaa Hamoudi påstått, tribunalen missuppfattat eller gjort en felaktig bedömning av bevisningen och att dessa påståenden därför inte kan anses vara styrkta. Vad sedan gäller Olafs rapport saknar denna enligt Frontex betydelse, eftersom den inte på något sätt styrker Alaa Hamoudis påstående om att han förekommer på de bilder som han åberopat som bevisning. Slutligen har Frontex gjort gällande att tribunalen får anses ha på ett korrekt sätt beaktat vad Alaa Hamoudi anfört och den bevisning som han åberopat. Det finns således inte fog för hans påståenden om motsatsen.

49 För det andra anser Frontex att överklagandet ska avvisas även såvitt avser den andra delen av den åberopade grunden. Alaa Hamoudi har i denna del nämligen åberopat Olafs rapport, det vill säga en handling som inte tillförts akten i målet vid tribunalen. Vad gäller Jora-rapporterna har Alaa Hamoudi inte angett vilka punkter i det överklagade beslutet vars riktighet han ifrågasätter på grundval av dessa rapporter.

50 Under alla omständigheter anser Frontex att överklagandet inte kan vinna bifall på denna del av den åberopade grunden. Till stöd för denna ståndpunkt har byrån anfört följande. Alaa Hamoudi kan inte anses ha rätt att nu åberopa Olafs rapport eller Jora-rapporterna, och inte heller den begäran om muntlig förhandling som han framställde för att tribunalen skulle kunna höra

honom som vittne, till stöd för sitt påstående att tribunalen gjorde en felaktig bedömning i punkt 14 i det överklagade beslutet, där den konstaterade att den hade tillräckligt underlag för avgörandet genom handlingarna i akten, eller i punkt 62 i beslutet, där den slog fast att talan skulle ogillas, eftersom det var uppenbart att den helt saknade rättslig grund.

51 Vad gäller Alaa Hamoudis begäran om att tribunalen skulle förordna om företeende av Olafs rapport i dess helhet, inklusive bilagor, har Frontex anfört följande. Av domen av den 16 juli 2009, SELEX Sistemi Integrati/kommissionen (C-481/07 P, EU:C:2009:461, punkt 44), framgår att det uteslutande ankommer på tribunalen att avgöra huruvida det eventuellt finns behov av att komplettera processmaterialet genom att besluta om åtgärder för processledning eller bevisupptagning, vilka inte får ha till syfte att avhjälpa brister i sökandens bevisföring. Olafs rapport saknar under alla omständigheter betydelse, eftersom Alaa Hamoudi inte har uppgett att hans namn nämns däri. Inte heller har han uppgett att rapporten styrker hans påstående om att han förekommer på de bilder som han åberopat som bevisning i målet vid tribunalen.

52 Vad vidare gäller Alaa Hamoudis begäran om att en muntlig förhandling skulle hållas för att tribunalen skulle kunna höra honom som vittne, anser Frontex att Alaa Hamoudi här har bortsett från att det ankommer på tribunalen att avgöra huruvida det i ett mål finns behov av att höra ett vittne eller av att hålla muntlig förhandling. Frontex har närmare angett att Alaa Hamoudi inte har lagt fram någon bevisning som visar att han var en av de personer som berördes av de grekiska myndigheternas åtgärder och/eller som förekommer på de bilder som han åberopat som bevisning i målet vid tribunalen. Tribunalen kan därför inte anses ha varit skyldig att vidta åtgärder för processledning eller bevisupptagning, eftersom det inte skulle ha varit möjligt att genom sådana åtgärder få fram den bevisning som Alaa Hamoudi underlåtit att lägga fram. Varken tribunalen eller domstolen kan presumera att Alaa Hamoudi berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Enligt Frontex har Alaa Hamoudi inte heller angett på vilket sätt en muntlig förhandling skulle ha gjort det möjligt att styrka att han är en av de personer som förekommer på de bilder av dålig kvalitet som han åberopat som bevisning i målet vid tribunalen.

Domstolens bedömning

Upptagande till prövning

53 För det första har Frontex gjort gällande att det föreligger hinder mot att uppta överklagandet till prövning på den åberopade grunden av i huvudsak det skälet att Alaa Hamoudi inte har angett exakt vilka punkter i det överklagade beslutet vars riktighet han ifrågasätter.

54 Domstolen gör i denna del följande bedömning. Av artikel 256.1 andra stycket FEUF, artikel 58 första stycket i stadgan för domstolen samt artiklarna 168.1 d och 169.2 i domstolens rättegångsregler framgår att det i ett överklagande klart ska anges vilka punkter i det överklagade avgörandet som ifrågasätts och de rättsliga grunder som särskilt åberopas till stöd för yrkandet om att det ska upphävas, vid äventyr av att överklagandet avvisas helt eller i den del det avser den aktuella grunden (dom av den 12 december 2024, DD/FRA, C-680/22 P, EU:C:2024:1019, punkt 99 och där angiven rättspraxis).

55 Om en grund som åberopas till stöd för ett överklagande inte uppfyller dessa krav, ska överklagandet avvisas i denna del. Så kan vara fallet om grunden bygger på en argumentation som inte är så klar och precis att domstolen kan göra sin lagenlighetsprövning, särskilt på grund

av att överklagandet är formulerat på ett oklart och tvetydigt sätt när det gäller vilka väsentliga omständigheter som grunden avser och att dessa därför inte framgår på ett tillräckligt konsekvent och begripligt sätt av själva ordalydelsen. Domstolen har även uttalat att det är uppenbart att ett överklagande ska avvisas om det inte är strukturerat på ett sammanhängande sätt, utan endast består av allmänna påståenden och saknar tydliga uppgifter om vilka punkter i det överklagade avgörandet som eventuellt innebär felaktig rättstillämpning (dom av den 12 december 2024, DD/FRA, C-680/22 P, EU:C:2024:1019, punkt 100 och där angiven rättspraxis).

56 Vad gäller det nu aktuella fallet kan följande konstateras. Alaa Hamoudi har som enda grund för sitt överklagande åberopat att tribunalen i det överklagade beslutet har åsidosatt de allmänna principerna om bevisbörda, mot bakgrund av de rättigheter som garanteras i Europakonventionen och i artikel 52.3 i stadgan. Till utveckling av den åberopade grunden har han redogjort för vilka konsekvenser detta påstådda åsidosättande haft dels för tribunalens handläggning av målet, dels för tribunalens bedömning av processmaterialet. I respektive del av denna grund har Alaa Hamoudi dessutom angett i vilka punkter i det överklagade beslutet han anser att tribunalen gjort en felaktig rättstillämpning. Av detta följer att det av själva ordalydelsen i överklagandet på ett tillräckligt konsekvent och begripligt sätt framgår vilka väsentliga omständigheter som avses med den åberopade grunden och att Alaa Hamoudis argumentation är tillräckligt klar och precis för att domstolen ska kunna göra sin lagenlighetsprövning.

57 Det nu sagda innebär att Frontex inte kan vinna framgång med sin invändning om rättegångshinder i den del den grundar sig på att Alaa Hamoudi inte på ett tillräckligt tydligt sätt har angett vilka punkter i det överklagade beslutet som han ifrågasätter.

58 För det andra anser Frontex att det föreligger hinder mot att uppta överklagandet till prövning av det skälet att Alaa Hamoudi har försökt att få sakfrågor att framstå som rättsfrågor och att få till stånd att domstolen ska göra en ny bedömning av de faktiska omständigheterna eller av bevisningen. Frontex har särskilt gjort gällande att frågan huruvida Alaa Hamoudi borde ha fått förmånen av bevislättnadsregeln tvivelsmålets fördel (*benefit of the doubt*) är en sakfråga och att Europadomstolens praxis avseende asylsökandes bevisbörda i utvisningsärenden inte kan ges företräde framför den i stadgan för domstolen angivna regeln om att ett överklagande ska vara begränsat till rättsfrågor.

59 Domstolen konstaterar i detta avseende att det följer av artikel 256 FEUF och artikel 58 första stycket i stadgan för domstolen att ett överklagande ska vara begränsat till rättsfrågor. Tribunalen är ensam behörig att fastställa och bedöma de relevanta omständigheterna liksom att bedöma bevisningen. Bedömningen av de faktiska omständigheterna och bevisningen i målet utgör således inte, med undantag för då tribunalen har missuppfattat bevisningen, en rättsfråga som ska prövas av domstolen i ett mål om överklagande (dom av den 10 september 2024, Google och Alphabet/kommissionen (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

60 Domstolen finner dock att den nu aktuella frågan – det vill säga huruvida Europadomstolens praxis och artikel 52.3 i stadgan innebär att reglerna om bevisbörda för personer som befinner sig i motsvarande situation som Alaa Hamoudi måste vara utformade på ett sådant sätt att dessa personer kan få förmånen av bevislättnadsregeln tvivelsmålets fördel (*benefit of the doubt*) – är en rättsfråga. Frågan om bevisbördans fördelning är nämligen en rättsfråga, trots att den kan ha en inverkan på den bedömning som tribunalen gjort av de faktiska omständigheterna (dom av den 6 januari 2004, BAI och kommissionen/Bayer, C-2/01 P och C-3/01 P, EU:C:2004:2, punkt 61).

61 Alaa Hamoudi har dessutom i sitt överklagande särskilt angett varför han anser att tribunalen inte har uppfattat bevisningen på rätt sätt. Hans påståenden om att bevisningen missbedömts kan således inte tolkas som en begäran om att domstolen ska göra en ny bedömning av de faktiska omständigheterna eller av bevisningen.

62 Av detta följer att Frontex invändning om rättegångshinder ska ogillas även i den del den grundar sig på påståendet att Alaa Hamoudi har framställt sakfrågor som rättsfrågor.

63 För det tredje har Frontex gjort gällande att det föreligger hinder mot att uppta överklagandet till prövning av det skälet att Alaa Hamoudi endast har upprepat grunder och argument som han redan anfört vid tribunalen. Av domstolens praxis framgår visserligen att ett överklagande inte får vara begränsat till att upprepa de grunder och argument som redan anförts vid tribunalen utan att det anförs några argument som syftar till att visa att tribunalen gjort en felaktig rättstillämpning (dom av den 26 juni 2025, Mainova/kommissionen, C-484/23 P, EU:C:2025:482, punkt 56 och där angiven rättspraxis). I förevarande fall har Alaa Hamoudi dock särskilt anfört argument som syftar till att visa att tribunalen i det överklagade beslutet har gjort en felaktig rättstillämpning. Frontex kan således inte heller i denna del vinna framgång med sin invändning om rättegångshinder.

64 Mot bakgrund av det ovan anförda finner domstolen att Alaa Hamoudis överklagande kan tas upp till prövning.

Prövning i sak

65 Alaa Hamoudi har i huvudsak gjort gällande följande. Tribunalen har åsidosatt de allmänna principerna om bevisbörda och missuppfattat bevisningen. Vidare har den gjort en felaktig rättslig kvalificering av de faktiska omständigheterna, vilken den sedan lagt till grund för sin bedömning att det var uppenbart att den bevisning som han lagt fram inte var tillräcklig för att på ett övertygande sätt visa att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Detta ledde i sin tur fram till bedömningen att han inte hade visat att den åberopade skadan verkligen förelåg, vilket är ett av de villkor som måste vara uppfyllda för att EU ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar. Tribunalen slog således fast att han inte hade visat att förutsättningarna var uppfyllda för att EU skulle ådra sig skadeståndsansvar för Frontex handlande.

– Inledande anmärkningar

66 Det ska först påpekas att Frontex är en EU-byrå som inrättats genom förordning nr 2007/2004 i syfte att förbättra den integrerade förvaltningen av EU:s yttre gränser, vilket är en fråga som regleras i det som numera är artikel 77.1 c FEUF. Av artikel 7.1 och 7.4 i förordning 2019/1896 framgår att även om Frontex och de nationella myndigheterna med ansvar för gränsförvaltning har ett delat ansvar i detta avseende, bär Frontex fullt ansvar för och är skyldig att svara för alla beslut som den fattar och för all verksamhet som den ensam ansvarar för enligt denna förordning

67 Artikel 97.4 i förordning 2019/1896 utgör en konkretisering av – och har motsvarande innehåll som – artikel 340 andra stycket FEUF. I nämnda bestämmelse i förordningen föreskrivs att vad beträffar utomobligatoriskt ansvar ska Frontex ersätta skada som orsakats av dess avdelningar

eller av dess personal under tjänsteutövning, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar. Följaktligen är domstolens praxis om artikel 340 andra stycket FEUF relevant i förevarande fall.

68 Av denna framgår att EU:s utomobligatoriska ansvar enligt denna bestämmelse förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan åsidosättandet av den skyldighet som åligger den som är ansvarig för handlandet och den skada som de drabbade personerna har lidit (se dom av den 5 mars 1996, Brasserie du pêcheur och Factortame, C-46/93 och C-48/93, EU:C:1996:79, punkt 51, och dom av den 5 mars 2024, Kočner/Europol, C-755/21 P, EU:C:2024:202, punkt 117 och där angiven rättspraxis).

69 Domstolen har även uttalat att en talan om EU:s utomobligatoriska skadeståndsansvar ska ogillas i sin helhet om något av dessa villkor inte är uppfyllt, utan att det är nödvändigt att pröva de andra villkoren för detta ansvar, och att EU-domstolen inte är skyldig att pröva nämnda villkor i en bestämd ordning (dom av den 21 december 2023, United Parcel Service/kommissionen, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

70 Vad närmare gäller det andra villkoret, det vill säga kravet på att det verkligen föreligger en skada, innebär detta att den som begär ersättning måste kunna visa att den åberopade skadan är faktisk och säker (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 oktober 2014, Giordano/kommissionen, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

71 Domstolen övergår nu till att behandla de regler om bevisbörda och bevisföring som gäller vid prövning av EU:s utomobligatoriska skadeståndsansvar enligt artikel 340 andra stycket FEUF. Här ska påpekas att det i princip ankommer på den part som gör gällande detta ansvar att genom övertygande bevisning visa att villkoren för detta är uppfyllda. Den skadelidande har således bevisbördan för förekomsten och omfattningen av den åberopade skadan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2024, Nemea Bank/ECB m.fl., C-181/22 P, EU:C:2024:1020, punkt 60 och där angiven rättspraxis). I EU-rätten gäller principen om fri bevisföring och det finns således inte några begränsningar för vad nämnda part får åberopa som bevisning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2024, DD/FRA, C-130/22 P, EU:C:2024:1018, punkt 92 och där angiven rättspraxis).

72 Här ska dock påpekas att både tribunalen, som enligt artikel 268 FEUF jämförd med artikel 256.1 FEUF är behörig att som första instans pröva mål rörande ersättning för sådan skada som avses i artikel 340 andra och tredje styckena FEUF, och domstolen, som är behörig att pröva sådana mål efter överklagande, är skyldiga att vid sin prövning tillgodose enskildas rätt till ett effektivt domstolsskydd.

73 Prövningen av en skadeståndstalan enligt artikel 268 FEUF ska nämligen ske mot bakgrund av hela det system för domstolsskydd för enskilda som inrättats genom fördragen och som bidrar till att detta skydd är effektivt (dom av den 6 oktober 2020, Bank Refah Kargaran/rådet, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

74 Av artikel 2 FEU framgår att EU bland annat bygger på värdena jämlikhet och rättsstaten. Möjligheten till en effektiv domstolsprövning i syfte att säkerställa iakttagandet av bestämmelser i EU-rätten är i sig en grundförutsättning för en sådan rättsstat (se dom av den 25 juni 2020, CSUE/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, punkt 58 och där angiven rättspraxis).

75 Det ska vidare påpekas att artikel 47 i stadgan stadfäster principen om ett effektivt domstolsskydd. Av artikelns första stycke framgår att alla som fått sina EU-rättsligt garanterade fri- och rättigheter kränkta har rätt till en effektiv domstolsprövning som uppfyller de i artikeln angivna villkoren (dom av den 6 oktober 2020, Bank Refah Kargaran/rådet (C-134/19 P, EU:C:2020:793, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

76 Domstolen vill även erinra om vad som anges i skälen till rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 319, 1988, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 2 s. 89), nämligen att det som numera är tribunalen inrättades för att upprätthålla domstolsprövningens kvalitet och effektivitet i det som numera är EU:s rättsordning. Av nämnda skäl framgår därvid närmare att syftet med att inrätta ett tvåinstanssystem var att förbättra domstolsskyddet för enskilda genom att ge tribunalen behörighet att som första instans pröva måltyper som kräver en fördjupad prövning av komplicerade faktiska omständigheter.

77 Det nu sagda innebär att tribunalen inte får tillämpa regler om bevisbörda och bevisföring på ett sätt som undergräver enskildas rätt till ett effektivt domstolsskydd av de rättigheter som de har enligt EU-rätten. I synnerhet får sådana regler inte tillämpas på ett sätt som leder till att en part åläggs en bevisbörda som är orimlig eller till och med omöjlig att uppfylla (*probatio diabolica*) eller i strid med principen om parternas likställdhet i processen. Vad gäller denna princip har domstolen uttalat att den innebär att en part måste ges en rimlig möjlighet att lägga fram sin sak på villkor som inte ger parten väsentliga nackdelar gentemot sin motpart (dom av den 17 november 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 62 och där angiven rättspraxis).

78 Tribunalen är således skyldig att tillämpa nämnda regler på ett sätt som fullt ut tillgodoser rätten till en effektiv domstolsprövning enligt artikel 47 i stadgan, med beaktande av de särskilda omständigheterna i det aktuella målet. Om det mot bakgrund av dessa omständigheter visar sig att tillämpningen av dessa regler medför att en av parterna åläggs en orimligt tung, eller till och med omöjlig, bevisbörda, krävs någon form av bevislättnad.

79 Därutöver finns det skäl att erinra om de befogenheter som tribunalen har när det gäller beredning av och bevisupptagning i mål som anhängiggörs vid den. Enligt artiklarna 88 och 89 i rättegångsreglerna får tribunalen nämligen vidta åtgärder för processledning som är avsedda att säkerställa att målen bereds, att förfarandena genomförs och att målen avgörs under bästa möjliga förhållanden. Enligt artikel 53 i stadgan för domstolen är vissa angivna artiklar i stadgan tillämpliga på tribunalen, däribland artikel 24. Av den artikeln, jämförd med artikel 89 i tribunalens rättegångsregler, framgår att tribunalen får vidta åtgärder som bland annat består i att begära att rättegångsdeltagarna lämnar de upplysningar eller företer de handlingar som tribunalen anser vara lämpliga. Enligt artikel 91 i tribunalens rättegångsregler får tribunalen vidta åtgärder för bevisupptagning, vilka kan bestå i att begära att parterna ska inställa sig personligen eller att de ska lämna upplysningar eller förete handlingar rörande målet. Tribunalen har dessutom möjlighet att höra vittnen under ed. Detta framgår av artiklarna 26–30 i stadgan för domstolen (även de tillämpliga på tribunalen enligt nämnda artikel 53), jämförda med artiklarna 93–95 i tribunalens rättegångsregler. Slutligen ska påpekas att tribunalen har möjlighet att vid en muntlig förhandling höra vittnen och parterna själva. Detta framgår av den på tribunalen likaledes tillämpliga artikel 32 i stadgan för domstolen.

80 Det står visserligen klart att det ankommer på tribunalen att avgöra behovet av att använda sig av nyss nämnda befogenheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 januari 2016, Heli-Flight/AESA, C-61/15 P, EU:C:2016:59, punkt 94 och där angiven rättspraxis). När den gör det är den dock skyldig att fullt ut tillgodose de krav som följer av artikel 47 i stadgan. Det nu sagda innebär följande. I de undantagsfall där det inte är möjligt att tillämpa reglerna om bevisbörda och bevisföring på ett sätt som tillgodoser sökandens rätt till ett effektivt domstolsskydd, är tribunalen skyldig att säkerställa detta skydd, som utgör en grundläggande princip i den rättsunion som EU utgör, genom att använda sig av sina befogenheter för att komplettera underlaget i det aktuella målet.

81 Tribunalen kan således inte inskränka sig till att underkänna ett påstående från en part som otillräckligt styrkt, när det samtidigt enbart är tribunalen som kan undanröja eventuell osäkerhet om riktigheten av detta påstående – däribland genom att efterkomma partens begäran om att tribunalen ska förordna om åtgärder för bevisupptagning, till exempel om företeende av handlingar – eller att förklara varför den aktuella handlingen, under alla omständigheter och oberoende av dess innehåll, inte kan anses ha betydelse för utgången i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 mars 1999, Ufex m.fl./kommissionen, C-119/97 P, EU:C:1999:116, punkterna 110 och 111, och beslut av den 4 oktober 2007, Olsen/kommissionen, C-320/05 P, EU:C:2007:573, punkt 64).

82 I linje med detta har tribunalen i sin fasta praxis uttalat att den intar en processledande roll vid en sökandes bevisanskaffning i de undantagsfall då sökanden faktiskt har behov av detta för att underbygga sin juridiska argumentation i målet och bevisningen är svår eller omöjlig att få fram (se, för ett liknande resonemang, tribunalens dom av den 25 september 2002, Ajour m.fl./kommissionen, T-201/00 och T-384/00, EU:T:2002:224, punkt 75, dom av den 16 oktober 2013, TF1/kommissionen, T-275/11, EU:T:2013:535, punkt 116, och dom av den 11 december 2014, van der Aat m.fl./kommissionen, T-304/13 P, EU:T:2014:1055, punkt 61, och tribunalens beslut av den 4 februari 2005, Aguar Fernandez m.fl./kommissionen, T-20/04, EU:T:2005:35, punkt 36).

83 En sökandes bevisanskaffning med hjälp av tribunalen förutsätter dock att sökanden åtminstone lämnar ett minimum av uppgifter som visar att detta behövs för målets avgörande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juli 2011, Diputación Foral de Vizcaya m.fl./kommissionen, C-474/09 P–C-476/09 P, EU:C:2011:522, punkt 92 och där angiven rättspraxis).

84 Vid prövningen av ett överklagande där klaganden gör gällande att tribunalen inte gjort en korrekt tillämpning av reglerna om bevisbörda och bevisföring, ankommer det på domstolen att kontrollera huruvida tribunalen har uppfyllt de ovan i punkterna 78 och 80 angivna skyldigheterna och i samband därmed fullt ut har tillgodosett de krav som följer av artikel 47 i stadgan.

85 Det är mot bakgrund av dessa inledande preciseringar som domstolen ska pröva huruvida tribunalen i förevarande fall har åsidosatt sin skyldighet att anpassa tillämpningen av reglerna om bevisbörda och bevisföring, så att sökandens rätt till ett effektivt domstolsskydd tillgodoses.

– Behovet av en justering av bevisbördan

86 I punkt 39 i det överklagade beslutet fann tribunalen att den av Alaa Hamoudi åberopade bevisningen inte var tillräcklig för att på ett övertygande sätt visa att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020.

87 Alaa Hamoudi har gjort gällande att tribunalen därvid gjorde en felaktig rättstillämpning, eftersom den inte beaktade behovet av att justera bevisbördan. Enligt Alaa Hamoudi fanns det behov av en sådan justering mot bakgrund av de särskilda omständigheterna kring hans talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar mot EU för den skada som han anser sig ha lidit till följd av åsidosättandet av artikel 46.4 och 46.5 i förordning 2019/1896 och kränkningen av hans grundläggande rättigheter enligt artiklarna 1–4, 6, 18, 19 och 21 i stadgan i samband med nämnda incident. Vid prövningen av huruvida Alaa Hamoudi har fog för sitt påstående om felaktig rättstillämpning ska det tas hänsyn till följande särskilda omständigheter kring hans skadeståndstalan.

88 För det första bestod den påstådda incidenten i att en grupp personer som, i likhet med Alaa Hamoudi, hade flytt från sitt ursprungsland blev utsatta för en *pushback*-insats, det vill säga att de blev avvisade från EU:s territorium till ett tredjeland genom att de fördes tillbaka ut till havs utan att ha hade getts möjlighet att lämna in en ansökan om internationellt skydd i EU. En sådan *pushback*-insats kännetecknas av att personerna som utsätts för den är mycket sårbara och inte blir identifierade eller behandlade individuellt av myndigheterna. Vid en *pushback*-insats befinner sig de utsatta personerna dessutom i en situation där det är mycket svårt, eller till och med omöjligt, för dem att samla in bevis för att kunna styrka vad som inträffat, särskilt i fall där de nationella myndigheterna har beslagtagit deras telefoner.

89 För det andra pågick vid tidpunkten för den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020 två Frontexinsatser i det geografiska område där Alaa Hamoudi påstår att incidenten ägde rum, nämligen den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet och den gemensamma insatsen ”Poseidon” (se punkt 10 i det överklagade beslutet).

90 Av artiklarna 1 och 4 i förordning 2019/1896 framgår att Frontex är en EU-byrå som tillsammans med i artikel 4 angivna nationella myndigheter utgör den europeiska gräns- och kustbevakningen, vilken ansvarar för att säkerställa europeisk integrerad gränsförvaltning vid de yttre gränserna i syfte att effektivt och med full respekt för de grundläggande rättigheterna förvalta gränserna och att effektivisera EU:s återvändandepolitik.

91 Av bland annat skäl 3 i förordning 2019/1896 framgår att Frontex för detta ändamål har fått utökade uppgifter och befogenheter när det gäller kontrollen av EU:s yttre gränser, vilket, såsom anges i skäl 24 i förordningen, vägs upp av ett stärkt skydd för grundläggande rättigheter och ökade möjligheter att utkräva ansvar av Frontex.

92 Enligt artikel 5.3 i förordning 2019/1896 ska Frontex underlätta och effektivisera tillämpningen av EU-åtgärder som rör yttre gränsförvaltning och återvändande. Av artikel 7.4 i förordningen framgår att Frontex ska stödja tillämpningen av nämnda åtgärder genom att stärka, bedöma och samordna medlemsstaternas arbete och tillhandahålla tekniskt och operativt stöd när det gäller att genomföra dessa åtgärder. Vidare framgår av artikel 10.1 a, b och g i förordning 2019/1896 att Frontex bland annat har till uppgift att övervaka migrationsströmmar och utföra riskanalyser i alla frågor som rör integrerad gränsförvaltning, att övervaka medlemsstaternas operativa behov i samband med genomförandet av återvändanden, bland annat genom insamling av operativa data, och att bistå medlemsstaterna i situationer som kräver teknisk och operativ förstärkning vid de yttre gränserna, genom att samordna och organisera gemensamma insatser, med beaktande av att vissa situationer kan inbegripa humanitära krissituationer och sjöräddning i enlighet med EU-rätten och internationell rätt.

93 Samtidigt respekterar förordning 2019/1896, såsom anges i skäl 103, de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i artiklarna 2 och 6 FEU och i stadgan. I linje med detta anges i artikel 5.4 i förordningen att Frontex ska bidra till tillämpningen av EU:s regelverk (*acquis*) avseende grundläggande rättigheter, särskilt stadgan, vid de yttre gränserna och i artikel 10.1 e anges att Frontex har till uppgift att övervaka efterlevnaden av de grundläggande rättigheterna i all sin verksamhet vid de yttre gränserna och i återvändandeinsatser.

94 I artikel 80.1 och 80.2 förordning 2019/1896 anges i detta avseende att den europeiska gräns- och kustbevakningen ska garantera skyddet av de grundläggande rättigheterna när den utför sina uppgifter enligt förordningen, i enlighet med relevanta bestämmelser i EU-rätten, särskilt stadgan, och i internationell rätt, däribland konventionen om flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951 (*United Nations Treaty Series*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)), som har kompletterats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967, konventionen om barnets rättigheter, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 20 november 1989 (*United Nations Treaty Series*, vol. 1577, s. 3, nr 27531 (1990)] samt skyldigheter avseende rätten till internationellt skydd, särskilt principen om non-refoulement. Närmare bestämt ska den europeiska gräns- och kustbevakningen vid utförandet av sina uppgifter säkerställa att ingen tvingas landsättas, resa in i eller föras till ett land, eller på annat sätt överlämnas eller återbördas till myndigheterna i ett land i strid med principen om non-refoulement.

95 Vad gäller tekniskt och operativt stöd i samband med återvändande framgår vidare av artikel 48.1 a i) jämförd med skäl 81 i förordning 2019/1896 att Frontex ska ge sådant bistånd med full respekt för de grundläggande rättigheterna och att det omfattar identifiering av tredjelandsmedborgare som är föremål för återvändandeförfaranden och andra av medlemsstaternas åtgärder inför återvändande.

96 Frontex uppgifter omfattar övervakning och insamling av operativa data samt att bistå medlemsstaternas myndigheter. Byrån är även skyldig att bidra till tillämpningen av EU:s regelverk avseende grundläggande rättigheter vid EU:s yttre gränser. Med hänsyn till detta får det i princip antas att Frontex innehar information som är relevant för att kunna bevisa förekomsten av *pushback*-insatser.

97 Frontex kan i än högre grad antas inneha sådan information vad gäller de geografiska områden där byrån deltar i konkreta insatser av nu aktuellt slag, det vill säga den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet och den gemensamma insatsen ”Poseidon” (se punkt 89 ovan), vilka vid tidpunkten för den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020 pågick i det geografiska område där incidenten ska ha ägt rum.

98 Det ankommer nämligen på Frontex verkställande direktör att utvärdera, godkänna och samordna sådana operativa insatser och att tillsammans med värdmedlemsstaten, och i samråd med deltagande medlemsstater, utarbeta en operativ insatsplan. Detta framgår av artiklarna 36.2 a, b och e, 37.1–37.3, 38.2 samt 39.5 och 39.8 i förordning 2019/1896.

99 Enligt artikel 38.3 d i och l i förordningen är den operativa planen bindande för både Frontex och deltagande medlemsstater vad gäller de aspekter som den ska omfatta, vilket bland innefattar en beskrivning av uppgifterna, ett system för rapportering och utvärdering samt allmänna instruktioner om hur skyddet av de grundläggande rättigheterna ska säkerställas under insatser av detta slag.

100 I synnerhet är Frontex skyldig att se till att de grundläggande rättigheterna respekteras i samband med att den som utsetts till samordnare genomför en operativ plan. En samordnare har enligt artikel 44.1 och 3 b och d i förordning 2019/1896 till uppgift att övervaka att den operativa planen genomförs korrekt och att rapportera till Frontex verkställande direktör om värdmedlemsstaternas anvisningar till enheterna inte är förenliga med den operativa planen, särskilt när det gäller skyddet av de grundläggande rättigheterna.

101 Vidare gäller enligt artikel 46.4 i förordningen att Frontex verkställande direktör ska besluta att verksamhet som utförs av byrån ska avbrytas tillfälligt eller avslutas, om han eller hon anser att byrån i samband med den aktuella verksamheten allvarligt eller sannolikt fortgående kränker grundläggande rättigheter eller underlåter att uppfylla skyldigheter i fråga om internationellt skydd.

102 Härtill kommer att skyldigheten för Frontex att bidra till tillämpningen av EU:s regelverk avseende grundläggande rättigheter vid EU:s yttre gränser – som följer både av de bestämmelser som anges i föregående punkt och av de som anges i punkterna 93–95 ovan – innebär att byrån är skyldig att skyndsamt medverka i administrativa utredningar eller rättsliga förfaranden som rör påstådda kränkningar av grundläggande rättigheter vid EU:s yttre gränser.

103 För det tredje vill domstolen påpeka att en talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar enligt artikel 268 FEUF kan utgöra det enda rättsmedel som är ägnat att i erforderlig utsträckning säkerställa att enskilda får sin rätt till domstolsskydd mot åtgärder vidtagna av Frontex tillgodosedd vid EU-domstolen.

104 Det ovan redovisade utgör alltså de särskilda omständigheter som kännetecknar en talan om EU:s utomobligatoriska skadeståndsansvar som väckts med anledning av rättsstridiga handlingar som Frontex påstås ha gjort sig skyldig till i samband med en *pushback*-insats, där personer, såsom Alaa Hamoudi, påstår sig ha blivit avvisade utan individuell prövning till ett tredjeland. Av detta kan den slutsatsen dras att det inte kan krävas att personer som utsatts för en sådan *pushback*-insats lägger fram övertygande bevisning om hur insatsen gått till och om att de var där när den ägde rum.

105 Domstolen finner nämligen, i likhet med vad generaladvokaten i huvudsak har anfört i punkt 52 i sitt förslag till avgörande, att det krävs att personer som blivit utsatta för en *pushback*-insats bereds en lättnad av bevisbördan, eftersom det annars skulle kunna uppstå en situation där det blir lönlöst för sådana personer att väcka talan mot Frontex med anledning av rättsstridiga handlingar som byrån påstås ha gjort sig skyldig till i samband med en *pushback*-insats. En sådan situation skulle i sin tur i praktiken leda till att Frontex undgår ansvar för sådana handlingar och att grundläggande rättigheter som de utsatta personerna har, enligt bland annat artiklarna 18, 19 och 47 i stadgan, därmed blir utan effektivt skydd.

106 Det nu sagda innebär följande. För att personer som påstår sig ha blivit utsatta för en *pushback*-insats ska få sin rätt till en effektiv domstolsprövning enligt artikel 47 i stadgan fullt ut tillgodosedd gäller att dessa personer endast behöver lägga fram *prima facie*-bevisning om hur insatsen gått till och om att de var där när den ägde rum.

107 Denna bedömning ligger i linje med Europadomstolens praxis.

108 Enligt artikel 52.3 i stadgan ska EU-domstolen nämligen såsom lägsta tillåtna skyddsnivå beakta de rättigheter enligt Europakonventionen som motsvarar rättigheter enligt stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 april 2025, Alchaster II, C-743/24, EU:C:2025:230, punkt 24). Artikel 47 första och andra stycket i stadgan motsvarar artikel 6.1 och artikel 13 i Europakonventionen, och EU-domstolen måste därmed se till att dess tolkning av dessa bestämmelser i stadgan säkerställer en skyddsnivå som är minst lika hög som den som garanteras i motsvarande bestämmelser i Europakonventionen, såsom de tolkats av Europadomstolen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2024, KS m.fl./rådet m.fl., C-29/22 P och C-44/22 P, EU:C:2024:725, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

109 Europadomstolen har i sin fasta praxis i fråga om fall rörande kollektiva utvisningar av migranter uttalat följande. Om en person som blivit utsatt för en sådan utvisning av en stat framställer ett klagomål, och en central del av klagomålet är att staten vid det aktuella tillfället varken identifierade migranterna eller behandlade deras fall individuellt, behöver den klagande endast lägga fram *prima facie*-bevisning till stöd för sin berättelse om vad som skett. Därvid räcker det att den klagande lämnar en detaljerad, tydlig och samstämmig berättelse om den aktuella händelsen (se, bland annat, Europadomstolen, 13 februari 2020, N.D. och N.T. mot Spanien, CE:ECHR:2020:0213JUD000867515, § 85), Europadomstolen, 18 november 2021, M.H. m.fl. mot Kroatien, CE:ECHR:2021:1118JUD001567018, § 268, och Europadomstolen, 7 januari 2025, A.R.E. mot Grekland, CE:ECHR:2025:0107JUD001578321, § 214).

110 Av detta följer att tribunalen, i punkt 39 i det överklagade beslutet, gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att det skulle prövas huruvida Alaa Hamoudi hade lagt fram övertygande bevisning om att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020, i stället för att pröva huruvida Alaa Hamoudi hade lagt fram *prima facie* -bevisning till stöd för dessa uppgifter.

111 Det står klart att denna felaktiga rättstillämpning ledde till att tribunalen, i punkterna 40–57 i det överklagade beslutet, gjorde en felaktig bedömning av den bevisning som Alaa Hamoudi lagt fram, eftersom bedömningen gjordes utifrån ett för högt beviskrav.

112 Denna konstaterade felaktiga rättstillämpning räcker visserligen för att medföra att det överklagade beslutet ska upphävas. För att fullt ut tillgodose de krav som följer av artikel 47 i stadgan krävs det dock att domstolen gör en bedömning, på grundval av tribunalens uttalanden, av frågan huruvida Alaa Hamoudi lagt fram *prima facie*-bevisning om att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020.

– Huruvida det föreligger prima facie-bevisning

113 I punkt 37 i det överklagade beslutet redogjorde tribunalen för den bevisning som Alaa Hamoudi åberopat till stöd för sitt påstående att han varit med vid och berörts av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020, det vill säga, för det första, hans eget vittnesmål, för det andra, Bellingcat-artikeln och, för det tredje, fyra bilder i form av skärmdumpar i färg från videor som nämnda artikel innehöll.

114 Det som ska prövas är alltså om Alaa Hamoudi genom den bevisning han åberopat och lagt fram kan anses ha lagt fram tillräcklig *prima facie*-bevisning om att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. I detta avseende vill domstolen först och främst påpeka, i likhet med vad tribunalen gjort i punkterna 31 och 32 i det överklagade beslutet, att principen om fri bevisvärdering är en naturlig följd av principen om fri bevisföring. Innebörden

av principen om fri bevisvärdering är att värdet av bevisningen – förutsatt att den lagts fram på rätt sätt – ska bedömas enbart utifrån dess trovärdighet (dom av den 26 september 2018, Infineon Technologies/kommissionen, C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkt 65 och där angiven rättspraxis).

115 Domstolen ska först bedöma Alaa Hamoudis skriftliga vittnesmål, och därvid ska alltså bevisvärderingen göras utifrån en prövning av vittnesmålets trovärdighet, men även av rimligheten i de uppgifter som han lämnat. Vid denna prövning ska det bland annat tas hänsyn till under vilka omständigheter vittnesmålet lämnats och till vem. Det måste även tas ställning till huruvida vittnesmålet till sitt innehåll framstår som rimligt och trovärdigt (se, analogt, beslut av den 12 juni 2019, OY/kommissionen, C-816/18 P, EU:C:2019:486, punkt 4 (punkt 6 i generaladvokaten Pikamäes ställningstagande)).

116 I synnerhet gäller att bevisvärdet av en sökandes vittnesmål måste ha bedömts mot bakgrund av all bevisning i målet innan det kan slås fast att dess bevisvärde är lågt.

117 Av det anförda följer att tribunalen, i punkterna 33 och 40 i det överklagade beslutet, gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att en sökandes eget vittnesmål som regel endast har ett lågt bevisvärde.

118 Av det som redovisas i punkterna 36 och 37 i det överklagade beslutet framgår att Alaa Hamoudi gett in sitt skriftliga vittnesmål som bilaga till ansökan genom vilken talan väcktes vid tribunalen och att han där lämnar en detaljerad och sammanhängande berättelse om sin överfart till ön Samos – vilken även ger stöd åt uppgiften att resan ägde rum i april 2020 – och om den *pushback* -insats som han påstår sig ha blivit utsatt för efter att ha kommit fram till Samos.

119 Av detta borde tribunalen ha dragit slutsatsen att Alaa Hamoudis skriftliga vittnesmål var tillräckligt detaljerat, tydligt och samstämmigt för att utgöra *prima facie*-bevisning om att han faktiskt utsatts för en *pushback*-insats och blivit avvisad från ön Samos i april 2020.

120 Tribunalen gjorde i punkt 41 i det överklagade beslutet bedömningen att Alaa Hamoudis vittnesmål innehöll flera uttalanden som inte var tillräckligt precisa beträffande väsentliga fakta kring händelsen. Det är dock inte möjligt att av denna bedömning dra slutsatsen att vittnesmålet inte utgör *prima facie*-bevisning.

121 Det framgår av nämnda punkt 41 att tribunalen grundade sin bedömning på följande omständigheter. Alaa Hamoudi hade, när han tillfrågades av om han mindes vilket datum han påbörjade sin resa till Europa, svarat att han egentligen inte mindes vilket datum det var, men att han trodde att det var i april. Vidare hade han uppgett sig ha ingått i en grupp på 22 personer vid den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Han hade dock inte identifierat någon av de andra personerna i gruppen i sitt vittnesmål och inte heller gett in några vittnesmål från dessa personer.

122 Det är dock uppenbart att enbart den omständigheten att en person som påstår sig ha blivit utsatt för en *pushback*-insats inte minns exakt vilket datum han eller hon påbörjade sin resa till Europa och att personen inte tydligt kan identifiera de övriga utsatta personerna – eller ens tillhandahålla vittnesmål som lämnats av dem – inte räcker för att utan vidare underkänna bevisvärdet av den aktuella personens vittnesmål vid bedömningen av om det utgör *prima facie*-bevisning.

123 Såsom anförts ovan i punkterna 109 och 115 ska ett vittnesmåls bevisvärde nämligen bedömas enbart utifrån huruvida den berättelse som vittnet lämnat är detaljerad, tydlig och samstämmig och huruvida uppgifterna i vittnesmålet är trovärdiga.

124 Domstolen övergår nu till att behandla Bellingcat-artikeln. Av det som redovisas i detta avseende i punkterna 50 och 53–55 i det överklagade beslutet framgår att artikeln skildrar hur en grupp personer anlände med båt till ön Samos den 28 april 2020 och samma dag blev avvisade utan individuell prövning av de grekiska myndigheterna, varvid de blev satta i en båt utan motor och förda ut till havs där de nästa dag blev upplockade av den turkiska kustbevakningen. Innehållet i Bellingcat-artikeln överensstämmer således med Alaa Hamoudis vittnesmål.

125 Riktigheten i det nu konstaterade påverkas inte av den bedömning som tribunalen gjorde i punkt 55 i det överklagade beslutet, där den i huvudsak anförde att uppgifterna om tid och plats för de händelser som skildras i Bellingcat-artikeln inte är tillräckligt precisa och att de källor som artikelförfattarna lagt till grund för uttalandena i artikeln inte kunnat verifieras. Domstolen finner nämligen att denna bedömning – även om den möjligen visar att Bellingcat-artikeln inte kan anses utgöra övertygande bevisning om att den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020 ägt rum – inte kan läggas till grund för slutsatsen att artikeln helt saknar bevisvärde och därmed inte kan anses ge stöd åt den *prima facie*-bevisning som Alaa Hamoudis skriftliga vittnesmål utgör.

126 Vad därefter gäller de fyra bilder som hämtats från Bellingcat-artikeln, framgår av punkt 48 i det överklagade beslutet att tribunalen fann att Alaa Hamoudi varken är lätt identifierbar eller tydligt igenkännlig på dessa bilder och att bilderna därmed inte kan anses visa att den där utpekade personen är personen på fotot i Alaa Hamoudis pass. Domstolen finner dock att denna bedömning, även om den skulle vara riktig i sak, saknar betydelse för det faktum att Alaa Hamoudis skriftliga vittnesmål utgör *prima facie*-bevisning, i den mening som avses i punkt 106 ovan. Hans vittnesmål skildrar nämligen, på ett detaljerat, tydligt och samstämmigt sätt, en *pushback*-insats som han påstår sig ha blivit utsatt för i april 2020 när han anlände till ön Samos och stöds även av Bellingcat-artikeln.

127 Inte heller de i punkt 38 i det överklagade beslutet återgivna uttalandena från Frontex om att byrån inte mottagit någon anmälan om en incident, och att den inte fått någon information om den påstådda incidenten den 28 och 29 april 2020, har någon betydelse för den *prima facie* -bevisning som Alaa Hamoudi lagt fram om att han var med vid och berördes av nämnda incident. Frontex kan nämligen inte anses ha fog för att, utan närmare precisering, åberopa sin okunnighet när det gäller denna incident. Detta med hänsyn till att Frontex har en skyldighet att säkerställa respekten för de grundläggande rättigheterna och till att den bör ha kommit i besittning av information i detta avseende, bland annat i samband med den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet och den gemensamma insatsen ”Poseidon”.

128 Det föregående föranleder följande slutsats. Alaa Hamoudi borde inte ha avkrävts att lägga fram övertygande bevisning, utan endast *prima facie*-bevisning, om att han var med vid och berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Den bevisning som han åberopat och lagt fram, i form av en rad samstämmiga bevis, var tillräcklig för att han skulle anses ha lagt fram *prima facie*-bevisning.

– Tribunalens skyldighet att fortsätta handläggningen och att utreda sakomständigheterna i målet

129 Av det som anförts ovan i punkterna 110 och 128 framgår att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkterna 13, 14, 61 och 62 i det överklagade beslutet, när den fann att Alaa Hamoudi inte hade lyckats visa att det verkligen förelåg en skada av det slag han ansåg sig ha lidit och på denna grund slog fast att det fanns förutsättningar enligt artikel 126 i tribunalens rättegångsregler att utan vidare handläggning i målet ogilla hans talan, eftersom det var uppenbart att den helt saknade rättslig grund.

130 Närmare bestämt bestod alltså den felaktiga rättstillämpningen i att tribunalen – oberoende av bevisvärdet av den bevisning som Alaa Hamoudi lagt fram – gjorde bedömningen att den omständigheten att Alaa Hamoudi inte hade visat att det verkligen förelåg en skada av det slag han ansåg sig ha lidit innebar att det fanns förutsättningar enligt artikel 126 i rättegångsreglerna att ogilla hans talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar, eftersom det var uppenbart att den helt saknade rättslig grund.

131 Vidare bestod den felaktiga rättstillämpningen i att tribunalen bedömde att det saknades skäl att fortsätta handläggningen för att utreda sakomständigheterna i målet innan den avgjorde det. Vid denna bedömning borde tribunalen nämligen ha beaktat dels de särskilda omständigheterna kring Alaa Hamoudis talan (se punkterna 88–103 ovan), dels den omständigheten att han hade lagt fram *prima facie*-bevisning om den *pushback*-insats som han påstått sig ha utsatts för, i form av sitt skriftliga vittnesmål och Bellingcat-artikeln.

132 I ett mål där en sökande lägger fram *prima facie*-bevisning om att han eller hon har blivit utsatt för en *pushback*-insats, och gör gällande att Frontex varit inblandad i denna insats, ankommer det på tribunalen att fortsätta handläggningen och utreda sakomständigheterna i målet för att den ska kunna göra en bedömning, på grundval av samtliga uppgifter som framkommit i målet, av riktigheten i sökandens påstående. Om tribunalen – efter att ha hört sökanden eller efter att ha tagit del av den bevisning och de argument som övriga parter i målet har åberopat i sina inlagor eller av eventuell annan bevisning som framkommit under handläggningen av målet – kommer fram till att den framlagda *prima facie*-bevisningen inte är motbevisad, ska den betrakta nämnda påstående som styrkt.

133 Överfört på det nu aktuella fallet innebär det sagda följande. Mot bakgrund av den information som Frontex bör ha haft i sin besittning för att kunna utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter samt av byråns skyldighet att säkerställa respekten för de grundläggande rättigheterna i samband med den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet och den gemensamma insatsen ”Poseidon”, får tribunalen anses ha haft en skyldighet att förordna om åtgärder för processledning eller bevisupptagning i syfte att från Frontex inhämta all information i dess besittning som var relevant för att klargöra omständigheterna kring den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Behovet av bevisupptagning gjorde sig gällande, eftersom tribunalen – med hänsyn till den lättnad i bevisbördan som, enligt vad som anförts ovan i punkt 106, en sökande som Alaa Hamoudi ska beredas – därigenom skulle kunna ha fått ett tillräckligt underlag för prövningen av huruvida hans talan var välgrundad och därmed skulle ha kunnat tillgodose ett effektivt domstolsskydd av hans rättigheter.

134 Det ska här påpekas att Alaa Hamoudi under rättegången vid tribunalen vid flera tillfällen begärde att sådana åtgärder skulle vidtas.

135 Den första begäran ingavs den 10 mars 2022 och avsåg att tribunalen, som en åtgärd för processledning eller bevisupptagning, skulle förelägga Frontex att lämna ut en rad handlingar till honom.

136 Alaa Hamoudi begärde att få tillgång till de viktigaste delarna av den operativa planen, inklusive samtliga bilagor, och till de delar av handboken till den operativa planen som rörde den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet under år 2020.

137 Vidare begärde han att få ut all korrespondens, inklusive men inte begränsat till, skrivelser, e-postmeddelanden, inklusive samtliga bilagor, handlingar, inklusive men inte begränsat till utvärderingar, beskrivningar, briefings, anteckningar, rapporter och analyser, skriftväxlingen mellan Frontex och de grekiska myndigheterna angående förberedelserna inför den snabba gränsinsatsen i Egeiska havet under år 2020, inklusive samtliga handlingar som innehöll en beskrivning av läget och av målen med den aktuella insatsen, i den mening som avses i artikel 39 i förordning 2019/1896.

138 Därutöver begärde Alaa Hamoudi att få ut all korrespondens – inklusive men inte begränsat till e-postmeddelanden och andra meddelanden, anteckningar och skrivelser, inklusive samtliga bilagor – mellan å ena sidan Frontex verkställande direktör och å andra sidan det grekiska migrationsministeriet, enheten för grundläggande rättigheter vid Frontex och andra personer angående dokumenterade *pushback*-insatser som ägde rum den 18 och den 19 april 2020, det vill säga tio dagar före den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020.

139 I sin begäran av den 10 mars 2022 begärde Alaa Hamoudi även att tribunalen skulle hålla en muntlig förhandling för att ge honom möjlighet att avge vittnesmål om den *pushback*-insats i Egeiska havet som han påstår sig ha blivit utsatt för och om den ideella skada som han lidit till följd av detta.

140 Den andra begäran ingavs den 29 april 2022 och avsåg att tribunalen, som en åtgärd för processledning, skulle förelägga Frontex att förete Olafs rapport i dess helhet, inklusive bilagor.

141 Den tredje begäran ingavs den 18 maj 2022 och avsåg att tribunalen, som en åtgärd för processledning, skulle förelägga Frontex att förete Jora-rapporterna i den del de rörde incidenter som ägt rum den 28 och den 29 april 2020.

142 I samtliga nu angivna fall lämnade Alaa Hamoudi dessutom ett minimum av uppgifter som visade att de åtgärder för processledning eller bevisupptagning som han begärde behövdes för målets avgörande, i enlighet med i ovan i punkt 83 angiven rättspraxis.

143 I sin begäran om att Olafs rapport skulle företes i sin helhet gjorde Alaa Hamoudi nämligen gällande att denna rapport, som ännu inte hade offentliggjorts när han väckte talan vid tribunalen, bland annat dokumenterade en *pushback*-insats i Egeiska havet som ägde rum den 28 och den 29 april 2020. Han angav även att denna rapport gav stöd åt hans påståenden i ansökan om att Frontex styrelse kände till att byråns medel och personal användes vid olagliga *pushback* -insatser samt om att uppgifter och bevisning angående dessa rättsstridiga handlingar och underlåtenheter hade hemlighållits och förvanskats, vilket bland annat hindrade Frontex från att utöva sina befogenheter i enlighet med artikel 46.4 och 46.5 i förordning 2019/1896. Som ytterligare skäl angav Alaa Hamoudi att Olafs rapport gav stöd åt påståendet att avsaknaden av rapportering om *pushback*-insatsen den 28 och den 29 april 2020 inte berodde på att den inte upptäckts av ett av Frontex högutrustade övervakningsflygplan som övervakade ett område där

avstånden för att ta sig över havet är mycket korta, utan på att det inom Frontex fanns en organisationskultur som innebar att man ”blundade” för kränkningar av migranters grundläggande rättigheter.

144 Till stöd för sin begäran om att Jora-rapporterna skulle företes gjorde Alaa Hamoudi gällande att han tack vare en granskning gjord av ett nätverk av undersökande journalister, som publicerades den 28 april 2022, hade lyckats skaffa bevis för att tre separata insatser hade ägt rum den 28 och den 29 april 2020 i ett område där Frontex genomfört insatser, och att samtliga dessa insatser hade klassificerats som så kallade *prevention of departure operations* (insatser med syftet att hindra migranter från att ta sig till EU) i Frontex databas för rapportering av information om gemensamma insatser (*Joint Operations Reporting Application*).

145 Vad gäller de handlingar som omfattades av begäran om företeende av den 10 mars 2022 ansåg Alaa Hamoudi i huvudsak att de behövdes för att tribunalen skulle kunna avgöra huruvida de handlingar och underlåtenheter som han lade Frontex till last var av sådant slag att de kunde medföra utomobligatoriskt skadeståndsansvar för byrån, såsom han gjort gällande i sin ansökan i målet vid tribunalen.

146 Vad som nu anförts om de av Alaa Hamoudi begärda åtgärderna för processledning och bevisupptagning, samt om de uppgifter han lämnat till stöd för att dessa åtgärder behövdes för målets avgörande, föranleder följande överväganden. Av artiklarna 90.1, 92.1 och 106 i tribunalens rättegångsregler framgår visserligen att det är tribunalens sak att besluta huruvida åtgärder för processledning eller bevisupptagning behövs för målets avgörande. Det ankommer dock på domstolen att pröva huruvida tribunalen i förevarande fall gjorde en felaktig rättstillämpning när den avslog Alaa Hamoudis begäran om sådana åtgärder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juli 2011, Diputación Foral de Vizcaya m.fl./kommissionen, C-474/09 P-C-476/09 P, EU:C:2011:522, punkt 93 och där angiven rättspraxis).

147 I synnerhet gäller – såsom anförts ovan i punkterna 80 och 84 – att det ankommer på domstolen att, i ett mål om överklagande där klaganden gör gällande att tribunalen gjort en felaktig tillämpning av reglerna om bevisbörda och bevisföring, pröva huruvida tribunalen fullt ut har tillgodosett de krav som följer av artikel 47 i stadgan vid utövandet av sin befogenhet att besluta om åtgärder av ovan nämnt slag.

148 Mot bakgrund av att Alaa Hamoudi har lagt fram *prima facie*-bevisning om att han berörts av en *pushback*-insats, och av att Frontex inte frivilligt har medverkat till hans bevisanskaffning, finner domstolen att Alaa Hamoudi omfattas av de undantagsfall som avses i ovan i punkterna 81 och 82 angiven rättspraxis. Det fanns därmed skäl för tribunalen att underlätta bevisanskaffningen genom att förordna om sådana åtgärder för processledning och bevisupptagning som Alaa Hamoudi föreslagit, så att han skulle kunna få fram bevis angående denna *pushback*-insats som han påstod att Frontex hade i sin besittning.

149 I detta avseende ska Olafs rapport särskilt framhållas, vilken delvis offentliggjorts i olika medier och är intagen som bilaga till Alaa Hamoudis överklagande. I punkt 2.2.1 c i denna rapport hänvisas uttryckligen till insatser för att genomföra kollektiva utvisningar som ägde rum den 28 och den 29 april 2020, däribland den som Alaa Hamoudi påstår sig ha blivit utsatt för. Vidare anges att två av Frontex enheter (*risk analysis unit* eller ”RAU” och *vulnerability assessment unit* eller ”VAU”) hade bekräftat trovärdigheten i vissa så kallade *open source*-rapporter, däribland Bellingcat-artikeln, som avsåg just dessa händelser.

150 Domstolen finner således att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den avslog Alaa Hamoudis begäran om åtgärder för processledning eller bevisupptagning av de skäl som anges i punkt 60 i det överklagade beslutet, det vill säga att det inte finns någon skyldighet för tribunalen att vidta en kompletterande åtgärd för bevisupptagning rörande tvistiga omständigheter, även fast den efter att ha gjort en bedömning av bevisningen i målet kommer fram till att den saknar bevisvärde.

151 Vad gäller Alaa Hamoudis begäran om att en muntlig förhandling skulle hållas för att ge honom möjlighet att avge vittnesmål vid denna, kan det konstateras att tribunalen, i punkt 58 i det överklagade beslutet, som skäl för att avslå begäran hänvisade till att den redan slagit fast att det var uppenbart att den bevisning som Alaa Hamoudi lagt fram inte kunde anses styrka de omständigheter som legat till grund för den påstådda skadan. Den anförde även att en sökandes vittnesmål som regel endast har ett lågt bevisvärde. Mot denna bakgrund fann tribunalen att Alaa Hamoudi inte skulle kunna fullgöra sin bevisbörda avseende de omständigheter som legat till grund för den påstådda skadan genom att blir hörd av tribunalen, särskilt eftersom han redan hade lagt fram sitt skriftliga vittnesmål. Domstolen finner att tribunalen även här gjorde en felaktig rättstillämpning.

152 Såsom angetts ovan i punkterna 116 och 117 har tribunalen nämligen inte rätt att utgå från att en sökandes vittnesmål som regel endast har ett lågt bevisvärde. Av vad som anförts ovan i punkterna 113–128 framgår dessutom att Alaa Hamoudis skriftliga vittnesmål, vilket stöds av Bellingcat-artikeln och således består av en rad samstämmiga bevis, utgör *prima facie*-bevisning om att han berördes av den påstådda incidenten den 28 och den 29 april 2020. Detta innebär att tribunalen genom att höra Alaa Hamoudi vid en muntlig förhandling skulle ha kunnat erhålla närmare uppgifter om de omständigheter som han anfört i sitt skriftliga vittnesmål och fullt ut bedöma detta vittnesmåls trovärdighet.

153 Mot bakgrund av det ovan anförda ska överklagandet bifallas på den åberopade grunden och det överklagade beslutet ska därmed upphävas.

Återförvisning av målet till tribunalen

154 Enligt artikel 61 första stycket i stadgan för domstolen kan domstolen, om den upphäver tribunalens avgörande, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande

155 Förevarande mål är dock inte färdigt för avgörande. Tribunalen har nämligen inte uppfyllt sin utredningsskyldighet när det gäller frågan om förutsättningarna för att Frontex ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar är uppfyllda. Målet ska därmed återförvisas till tribunalen för förnyad prövning av Alaa Hamoudis talan.

Rättegångskostnader

156 I och med att målet återförvisas till tribunalen får frågan om rättegångskostnader anstå.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Tribunalens beslut av den 13 december 2023, Hamoudi/Frontex (T-136/22, EU:T:2023:821), upphävs.

2) Målet återförvisas till tribunalen.

3) Frågan om rättegångskostnader anstår.

Underskrifter